

Motion till riksdagen 2011/12: MJ220

av **Helena Leander m.fl. (MP)**

Minkfarmning

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen beslutar att införa en ny paragraf, 4 a §, i djurskyddslagen (1988:534), av följande lydelse: 4 a § Minkar som föds upp för pälsproduktion ska hållas på ett sådant sätt att deras behov av att röra sig, klättra, utöva sitt jaktbeteende och ägna sig åt annan sysselsättning samt av att periodvis vara ensamma kan tillgodoses. Minkar ska dessutom ha tillgång till vatten att simma i. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får meddela ytterligare föreskrifter om villkor för hållande av mink för pälsproduktion. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2013.

Motivering

År 2006 lade den socialdemokratiska regeringen i samarbete med Vänsterpartiet och Miljöpartiet fram proposition 2005/06:197 Skärpta djurskyddskrav för minkuppfödning. Vi ska inte upprepa det som står där, utan nöjer oss med att konstatera att situationen för minkarna tyvärr inte förbättrats. Visserligen har antalet minkfarmer minskat från 180 till 75, men antalet minkar som dödas årligen har bara minskat från 1,3 miljoner 2001 till 1,2 miljoner 2009, och framför allt har de knappast fått det bättre. Burarna och rutinerna på farmarna ser likadana ut nu som då, och nya studier har visat att andelen djur med stereotypa beteenden är fortsatt hög på svenska farmar.

I en artikel i *Applied Animal Behaviour Science* i december 2009 visar forskare från Sveriges lantbruksuniversitet, som finansieras av pälsbranschen, att 70 procent av 150 minkhonor på två farmar utförde stereotypa beteenden, oavsett om de hade berikningsföremål eller inte. Dessa upprepade beteendemönster är en väl dokumenterad och allmänt erkänd indikation på att ett djur inte får utlopp för viktiga naturliga beteendebestånd. Men det är också välkänt att det inom djurvärlden finns två olika metoder för att hantera stress, inte minst gäller det för minkar. Det finns passiva och aktiva stresshanterare, där

Fel! Okänt namn på

de aktiva hanterar sin frustration genom utåtriktade beteenden, som t.ex. stereotypa rörelser, medan de passiva stresshanterarna reagerar med inaktivitet. Studier från Danmark har visat högre halter av stresshormoner hos de minkar som är inaktiva än hos dem som utför stereotypier. Även forskning på andra djurslag visar att stereotypier till viss del faktiskt kan lindra frustration och stress, och att de djur som är inaktiva mår ännu sämre. De svenska studier som gjorts har inte tagit passiva stresshanterare i beaktande och inte heller mätt halter av stresshormoner hos djuren. Situationen kan därför vara ännu värre än vad siffrorna över endast stereotypa beteenden ger uttryck för.

En sammanställning av djurskyddsinspektioner på minkfarmer presenterades av Jordbruksverket den 20 augusti 2010 efter att minkarnas situation uppmärksammats i medierna. Sammanställningen visade bland annat att 85 procent av farmerna saknade enkla föremål för sysselsättning i burarna, trots att detta är ett uttalat krav sedan många år tillbaka enligt Jordbruksverkets föreskrifter. Näringen har alltså inte visat sig villig att leva upp till ens enkla, billiga berikningskrav som tillgång till halm, bollar eller ben, trots att det redan är ett tydligt lagkrav. Att näringen då skulle klara av att ställa om till system som på allvar förändrar för djuren och minskar beteendestörningarna förefaller desto mer osannolikt.

Jordbruksverkets sammanställning visade också på systematiska brister på andra områden: 28 procent av farmerna saknade tillstånd för sin verksamhet, skadade och sjuka djur fanns på de flesta farmar och många gånger fick de ingen särskild vård eller behandling. Journaler över dödsfall saknades på minst 41 procent av farmerna. Andra vanliga anmärkningar gällde olaglig kadaverhantering, felaktiga avlivningsmetoder, trasiga och smutsiga burar, överbeläggning i burarna samt smutsiga och döda djur.

Pälsdjursnäringsutredningen från 2003 rekommenderade att minknäringen helt eller delvis borde läggas ned om de inte senast till 2010 lyckats leva upp till djurskyddslagens krav på naturligt beteende. Först under 2010 tog pälsnäringen initiativ till ett så kallat djuromsorgsprogram – Minkhälsan. Under våren presenterade också Jordbruksverket ett förslag till nya föreskrifter som varit ute på remiss till den 2 september 2011. Båda dessa förslag utgår från att minkar – aktiva rovdjur som i det fria rör sig över stora ytor både i vatten och på land – även fortsättningsvis ska hållas i små burar utan badvatten. Däremot föreslår Jordbruksverket ett krav på så kallade etageburar, det vill säga en vanlig bur med en ännu mindre bur ovanpå. När Djurrättsalliansen sommaren 2011 granskat ett antal farmar som redan idag har etageburar dokumenterades även där minkar med beteendestörningar, trasiga och smutsiga burar, döda djur och skadade djur. Skadorna avsåg främst bitskador efter det att djuren biter på varandra eller på sig själva.

Av remissvaren framkommer stark kritik från djurskyddshåll. Bland annat skriver Djurens Rätt följande:

Vi menar att Jordbruksverkets förslag innebär att hållningen av minkar inte kommer att vara förenlig med djurskyddslagen. Jordbruksverket föreslår ett ”burtvång”, där annan inhysning än burar inte är tillåten. Minkar som lever hela sina liv i bur kan inte bete sig naturligt och de utsätts för onödigt lidande. Detta burtvång framstår som särskilt märkligt med

Fel! Okänt namn på

tanke på att Jordbruksverkets föreskrifter för djurparker anger att minkar måste hållas i inhägnader på 100 kvadratmeter. Här låter man alltså djurhållningens syfte vara helt avgörande för hur djurskyddslagen tolkas.

Den svenska minknäringen misslyckades med uppgiften att komma till rätta med djurskyddsproblemen till slutet av år 2010. Året är nu 2011 och det är hög tid att ta de politiska konsekvenserna av det. Jordbruksverkets förslag till nya föreskrifter, som är utformade utifrån förutsättningen att minknäringen inte ska behöva läggas ned, är inte tillräckliga. Lagförslaget från 2006 är alltså lika aktuellt nu som då, och vi väljer därför att ännu en gång lägga fram det i oförändrad form, sånär som att Djurskyddsmyndigheten ändrats till Jordbruksverket då Djurskyddsmyndigheten inte längre existerar.

4 a § Minkar som föds upp för pälsproduktion ska hållas på ett sådant sätt att deras behov av att röra sig, klättra, utöva sitt jaktbeteende och ägna sig åt annan sysselsättning samt av att periodvis vara ensamma kan tillgodoses. Minkar ska dessutom ha tillgång till vatten att simma i.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får meddela ytterligare föreskrifter om villkor för hållande av mink för pälsproduktion.

Ändringen bör träda i kraft den 1 januari 2013.

Stockholm den 27 september 2011

Helena Leander (MP)

Kew Nordqvist (MP)

Stina Bergström (MP)

Ulf Holm (MP)

Lise Nordin (MP)

Tina Ehn (MP)

Maria Ferm (MP)

Mats Pertoft (MP)